

Adroddiad y Pwyllgor Busnes ar adolygu cylch gwaith y Pwyllgor Materion Allanol a Deddfwriaeth Ychwanegol

Diben y Pwyllgor

Bydd angen i'r Pwyllgor sicrhau bod buddiannau Cymru yn cael eu diogelu mewn trafodaethau a phenderfyniadau ynghylch:

- penderfyniad y DU i adael yr Undeb Ewropeaidd;
- perthynas y DU â'r Undeb Ewropeaidd yn y dyfodol; a'r
- trefniadau o fewn y DU ar ôl gadael yr UE o ran polisiau, cyllid a deddfwriaeth sy'n deillio o'r Undeb Ewropeaidd.

Yn gryno, mae'r gwaith hwn yn ymwneud â thri lle sy'n ddibynnol ar ei gilydd: Caerdydd, Llundain a Brwsel.

Y camau gweithredu

Gellid gweithredu mewn cyfres o gamau graddol, fel a ganlyn:

Deall y goblygiadau – Asesiad cynhwysfawr o'r goblygiadau i Gymru o ran polisi, arian, deddfwriaeth a'r cyfansoddiad. Defnyddio arbenigedd y Comisiwn a'r Llywodraeth, ac arbenigedd o'r sector academiaidd a'r trydydd sector i gyflawni hyn. Gallai gynnull panel arbenigol i gynorthwyo â'r agwedd hon ar ei waith.

Deall y camau ymarferol – Pan fydd maint a manylion y goblygiadau yn ddealladwy, gallai'r Pwyllgor edrych ar yr hyn sydd angen ei wneud i sicrhau bod buddiannau Cymru'n cael eu cynrychioli'n ddigonol ac y gweithredir arnynt yn ystod y trafodaethau i adael yr UE. I wneud hynny, byddai'n craffu ar strategaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer rheoli'r broses hon a byddai hefyd, os oes angen, yn argymhell dulliau amgen.

Deall buddiannau Cymru – Gallai'r Pwyllgor fod â rhan gadarnhaol o ran bod yn llwyfan ar gyfer deialog rhwng y rhanddeiliaid a'r trafodaethau gadael, gan sicrhau y caiff safbwyntiau'r rhanddeiliaid eu clywed, a rhoi gwybod, at ddibenion craffu, am y rhai sy'n ymwneud â'r trafodaethau. Yn ogystal, gall fwydo cynnydd yn ôl wrth i'r trafodaethau fynd rhagddynt a gallai hynny

helpu i sicrhau bod y rhanddeiliaid yn dal i gael eu cynnwys a bod y Cynulliad ar y blaen o ran cynrychioli pobl Cymru.

Dwyn Llywodraeth Cymru i gyfrif – Gallai'r Pwyllgor ddefnyddio'r wybodaeth a gafodd yng nghyfnodau cynharaf ei waith i graffu ar waith Llywodraeth Cymru a dylanwadu ar y broses adael.

Drwyddi draw, byddai'r sylw ar sicrhau'r canlyniad gorau posibl i bobl Cymru.

Lle bo pwyllgor yn gallu cefnogi Llywodraeth Cymru, gallai'r gymeradwyaeth drawsbleidiol hon gryfhau sefyllfa Cymru. Os bydd pwyllgor yn gwneud beirniadaeth adeiladol, gallai hyn hefyd gryfhau'r posibilrwydd o ganlyniadau cadarnhaol ar gyfer Cymru os bydd Llywodraeth Cymru yn gweithredu arnynt.

Gallai'r gwaith i ddeall y goblygiadau ac i gynnwys rhanddeiliaid ddechrau ar unwaith. Mae'n gyfle i wneud y Cynulliad yn fforwm i drafod materion sy'n benodol i Gymru o ran ymadawiad y DU o'r UE.

Bydd pwyllgorau eraill yn awyddus i archwilio goblygiadau'r trafodaethau ar gyfer polisi domestig. Gallai'r pwyllgor hwn gydlynu'r gwaith hwnnw a defnyddio hynny i ategu ei waith ei hun (yn hytrach na dyblygu). Noda'r Pwyllgor Busnes y bydd Fforwm y Cadeiryddion yn trafod hyn yn ystod tymor yr hydref.

Er mwyn cael y wybodaeth sydd ei hangen ar gyfer y gwaith hwn, bydd angen i'r Pwyllgor (a'r Cadeirydd yn benodol) sicrhau ei fod yn cael ei gynnwys mewn rhwydweithiau rhyngseneddol megis fforwm EC–UK, bod ganddo ddealltwriaeth drylwyr o'r hyn sy'n digwydd ym Mrwsel ac yn Llundain a'i fod mewn sefyllfa i ymateb yn rhwydd a chyflym wrth i bethau ddatblygu.

Gallai'r Pwyllgor Busnes ystyried a ddylai fod yn ofynnol i'r Pwyllgor hwn roi adroddiad i'r Cynulliad yn rheolaidd.

Deddfwriaeth Ychwanegol

Gallai'r Pwyllgor hwn graffu ar deddfwriaeth, mewn unrhyw faes pwnc a gyfeirir ato gan y Pwyllgor Busnes, os nad oes digon o gapasiti i graffu ar y deddfwriaeth honno o fewn strwythur presennol y pwyllgorau.

Byddai hefyd yn rhesymegol i roi'r cyfrifoldebau am deddfwriaeth ddrafft yr Undeb Ewropeaidd i'r Pwyllgor hwn. Ar hyn o bryd mae'n rhan o waith y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol.

Nid oes dim i atal y Pwyllgor Busnes rhag adolygu'r trefniadau hyn yn y dyfodol.

Cylch gwaith diwygiedig a gynigir gan y Pwyllgor Busnes i'r Cynulliad

Mae'r Pwyllgor Busnes yn cynnig y cylch gwaith a ganlyn:

1. Archwilio'r goblygiadau i Gymru oherwydd i'r Deyrnas Unedig adael yr Undeb Ewropeaidd, a sicrhau bod buddiannau Cymru yn cael eu diogelu yn ystod y broses adael, mewn unrhyw berthynas newydd â'r Undeb Ewropeaidd ac yn y trefniadau o fewn y DU ar ôl gadael ar gyfer yr agweddau perthnasol ar bolisi, cyllid a deddfwriaeth.
2. Cydlynu gweithgareddau ar draws pwyllgorau'r Cynulliad mewn perthynas â phwynt 1 uchod.
3. Cyflawni swyddogaethau'r pwyllgor cyfrifol fel y'u nodir yn Rheolau Sefydlog 21.8 i 21.11.
4. Ystyried unrhyw fater arall, gan gynnwys deddfwriaeth, a gyfeirir ato gan y Pwyllgor Busnes.

Bydd angen newid cyfatebol hefyd i gylich gwaith y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol.